

datum: 27/02/2015

**GEMEENTELIJKE ADVIESRAAD VOOR
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING HOEILAART**

advies-nr.: GROS-2015-001

(Document opgesteld conform het format van De Wakkere Burger)

TITEL: Hoe trekken we de uitvoering van het fairtradebeleid weer vlot?

Inleiding – Situering

Betreft nasleep advies GROS van 24 september 2014, en het standpunt van het CBS van 28 januari 2015 (dat de GROS per e-mail ontving op 6 februari 2015).

Hoe kwam dit advies tot stand?

Door bespreking van een eerste concept in de 'Trekkersgroep Hoeilaart Fairtrade' op 11 februari 2015 gevolgd door bespreking van een geamendeerde versie in de plenaire GROS-vergadering van 24 februari 2015.

Wie werd (eventueel) betrokken bij dit advies?

Alle leden / adviseurs van de GROS, alsmede 'Fairtradegemeenten', een organisatie die wordt gevormd door Max Havelaar, Oxfam-Wereldwinkels, Vredeseilanden en 11.11.11.

Argumentatie, overwegingen,...

Zie onderstaande tekst.

Advies:

Om genoemde redenen verzoekt de GROS om een gesprek met het CBS om de impasse in de uitvoering van het beleid te kunnen doorbreken.

Minderheidsstandpunt (indien van toepassing)

Niet van toepassing, de GROS adviseerde in unanimiteit.

Geachte college,

Op 6 februari 2015 (een dag ná de plenaire bijeenkomst met de adviesraden) kregen we uw reactie op ons fairtradeadvies van 24 september 2014. We beperken ons hier tot ons kernthema *fairtradebevordering*. De omkaderde tekst is uit ons advies waar u op reageerde.

-We noteren dat het met de inventarisatie van het gemeentelijk aankoopbeleid niet wil vlotten. De interne werkgroep is nog niet actief. Hoe gaan we dit opvolgen?

-Op cosmetisch vlak voldoet Hoeilaart aan de norm: er worden fairtradeproducten aangeschaft. We kunnen evenwel niet beweren dat de mogelijkheden op dit vlak zijn uitgeput. Zo worden er op het gemeentehuis ook ongecertificeerde dranken geschonken (wijn en warme dranken) terwijl er geschikte alternatieven beschikbaar

zijn. Tijdens het Druivenfestival pronken we prominent met het HoeilaartFairtradelogo op de uitnodiging en op de T-shirts van de medewerkers, maar leggen we ons neer bij het 'unfaire' assortiment van sponsor 'Wijnen de Wit'. Dat maakt ons kwetsbaar en zelfs ongeloofwaardig naar het publiek dat we juist proberen te sensibiliseren. Het staat op gespannen voet met actiepunt 10.1.2 in uw beleidsplan dat we "de nodige stappen zetten om aan de eisen voor een FairTradeGemeente te blijven voldoen." We adviseren u om een begin te maken met niet alleen de inventarisatie van de inkooppraktijk, maar ook met het achterhalen van de reden van kennelijke weerstanden tegen fairtrade-aankopen. Fair Trade moet geen uitzondering maar regel zijn. De GROS wil u graag bijstaan bij bijvoorbeeld interne sensibilisatiebijeenkomsten.

We moesten tijdens onze vergadering van 24 februari 2015 de balans opmaken voor de Vlaamse organisatie van Fairtradegemeenten: kan de FT-titel worden geprolongeed? De GROS overweegt om de titel van fairtradegemeente in te leveren. Dit, omdat ons sensibiliseringswerk alleen geloofwaardig is als daden en woorden elkaar versterken.

We vinden dat de gemeente haar bestuurspraktijk in overeenstemming moet brengen met het beleid dat maandag 23 februari 2015 nog aan de gemeenteraad is voorgelezen: "intensiveren van het fairtradebeleid" vingen we vanaf de tribune op. Alleen denken aan daden zet de beleden evolutie niet in gang: doenders willen meer. De beloofde interne werkgroep is nog steeds niet actief. Ze wordt zelfs niet meer genoemd. Het urgentiebesef blijkt nergens uit: 1,5 jaar stilstand is niet langer te verkopen aan onze burgers. *Kortom, uw reactie brengt ons in verlegenheid.*

We zagen graag bestuurlijk engagement en geloof dat meedoen echt helpt. We moeten burgers immers het inspirerende voorbeeld geven. Laat de 5 à 10 belangrijkste inkopers van de gemeente bij hun offerteaanvragen voortaan *altijd* vragen naar gecertificeerd fairtrade-alternatieven. Die zijn, zoals u kunt weten, beschikbaar voor tal van consumptieartikelen, voor prijzen en relatiegeschenken, voor steeds meer kantoorbenodigdheden en voor textielwaren (zoals theedoeken en werkkleding). Offerte-aanvragen waaraan dit element ontbreekt verklaart u voortaan niet meer geldig en offerte-aanbiedingen die niet stroken met uw fairtradepreferentie komen onderop de stapel. Dit neemt u als *standaardvoetnoot* op in elke offerteaanvraag. Alleen zo prikkelt u de markt om bij te dragen aan eerlijke handelspraktijken. In het begin kan dat weerstand opleveren omdat men dat niet gewend was te doen. Maar waar een wil is, is een weg; als het managementteam zijn verantwoordelijkheid waarmaakt (d.w.z. er op wordt afgerekend) komt het doel dichterbij: marktwerking ten gunste van fair trade. Bij de onlangs aangekondigde interne reorganisatie wordt in werkprocedures en protocollen vastgelegd dat het naleven van het fairtradebeleid de nieuwe norm is: *nét* zo normaal dus als het betalen van btw of als het bevragen van je bankrelaties of er met ons geld wordt gespeculeerd met voedselprijzen of met het financieren van wapentuig.

Het niet-naleven c.q. schenden van het fairtradebeleid wordt verklaard uit het maken (of gedogen) van daarmee strijdige afspraken met sponsors. Maar daar kunnen we toch niet bij laten? *Schouderophalen veroorzaakt onvoldoende beweging voor een gezond functioneren.* Met hardnekkige weigeraars horen geen zaken meer te worden gedaan. Het assortiment dat we kopen moet voldoen aan de marktvrage, in casu het gemeentelijk beleid. Ook de GROS is 'partner in crime' geworden omdat wij jaarlijks gevraagd worden de T-shirts met fairtrade-opdruk te sponsoren van de Druiventeammedewerkers: zij staan er vervolgens op het gemeentehuis unfair wine en de onzuivere koffie mee uit te schenken... Ook onze geloofwaardigheid is daarmee in het geding. Tot slot: op het sensibiliseringsaanbod van de GROS wordt niet ingegaan waardoor het lijkt te worden afgewezen.

- De GROS zelf en ook zijn lidorganisaties en andere gebruikers van het gemeenschapscentrum Felix Sohie worden in hun aankoopvrijheid belemmerd: via een exclusiviteitscontract met één drankenhandelaar worden zij via het huurcontract de facto gedwongen om ongecertificeerde producten in te kopen zoals bier zonder fairtradelabel. Ook de verkoop van een goededoelenbier als Taybeh is in feite strijdig met het huurcontract.

Uitgezonderd zijn hier wijn en fruitsap. Het is niet omdat er "geen marktvraag" bestaat, maar omdat grote brouwerijen hun wil opleggen aan horecazaken zoals het Nerocafé, aan distributeurs en daarmee aan het publiek. Wij adviseren u uw invloed in onder meer het Autonoom Gemeentebedrijf Holar¹, de beheerraad GCFS en via andere kanalen uw invloed aan te wenden om vrije marktwerking te realiseren. Ook in Hoeilaart is 'liberalisatiedwang' onwenselijk en moet innovatie actief worden bevorderd!

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het fairtradebeleid van de raad wordt in het collegeantwoord doorgeschoven naar het directiecomité van AGB Holar. U heeft hier echter voldoende invloed op, net als op de organisatoren van grote lokale evenementen. Het gewicht van fair trade moet worden vergroot. Alleen zo is onze gemeente geen trendvolger maar worden we trendsetter: alleen een goed voorbeeld doet volgen. Het 'autonome' bedrijf is immers niet meer dan een juridische constructie die naar verluidt een personele unie vormt met het schepencollege. Het lastenboek van het directiecomité is dus op het punt van fairtradebevordering strijdig met het beleid. De leverancier bij wie verenigingen nu gedwongen moeten inkopen had niet de meest gunstige bieder kunnen zijn voor een compleet dienstenpakket. Verenigingen die nu voor het gemeenschapscentrum fairtradewijn inkopen krijgen bovendien een beperktere retouren garantie dan wie 'unfaire' c.q. triviale dranken in voorraad neemt. Organisatoren die ongeopende flessen overhouden worden zelfs geprikkeld om niet te veel fairtradewijn in te kopen omdat deze niet courant zou zijn. Dat is vanuit onze gemeenschappelijke fairtradevisie een perverse en contraproductieve prikkel.

We hopen en verwachten nog steeds dat dit verzuim wordt gecorrigeerd. De reactie wekt evenwel het idee dat u de vergissing niet onderkent. Waarom niet duidelijk stellen dat het verleende monopolie eerlijke handelspraktijken frustreert? Dat u of het AGB Holar met handen en voeten gebonden bent aan een leverancier of brouwerij omdat deze de inrichting van het gemeenschapscentrum heeft medegefinancierd verkleint het dilemma niet, het vraagt om bestuurlijke creativiteit.

Wat nu te doen? De gemeente kan haar marktpositie gebruiken om de gewenste innovatie te bevorderen. Hetzij via heronderhandelingen, hetzij bij de eerstvolgende mogelijkheid om het contract open te breken zodat de gewenste doelen wél in het zicht komen. Een gewoon gesprek kan wonderen doen: ook handelaars hebben belang bij tevreden afnemers. Nu staat er een punt achter uw reactie alsof de mogelijkheden uitgeput zijn. Juist vanuit uw positie zou u vrijmarktwerking en eerlijke handelspraktijken moeten bevorderen en koppelverkoop (c.q. gedwongen winkelnering) en monopolies moeten verfoeien.

De toon van onze reactie is pittig maar noodzakelijk. Wij hopen als geëngageerde burgers op bestuurlijke daadkracht, op positiviteit, vooruitgangsoptimisme, een transparante houding en deelname aan ons engagement voor Hoeilaart en het Zuiden. Daarom zoeken we naar een mogelijkheid om met u hierover in gesprek te komen. We hopen dat u daar ontvankelijk voor bent. Kunt u ons enkele tijdstippen voorstellen voor een gesprek hierover?

Namens de GROS,

Rein van Gisteren
voorzitter

¹ De Kruispuntbank vermeldt ook in 2015 niet welke gemeentebestuurders het publieke belang in dit bedrijf dienen.